

Семенова Я.В.

студентка;

Науковий керівник: Шпак Д.О.

кандидат історичних наук, доцент,

Миколаївська філія

Київського національного університету культури і мистецтв

СПЕЦИФІКА ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПАЛОМНИЦЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ (НА ПРИКЛАДІ БРАЦЛАВСЬКИХ ХАСИДІВ)

Подорожі до Святих місць з метою поклоніння притаманне для всіх часів і всіх релігій. Віра супроводжувала людство протягом усієї його історії, і стільки ж, скільки існує віра, нам відомо про паломництво як подорож, яке здійснюється до святих місць з метою поклоніння, здійснення певних актів віри. Паломництво, або подорож, з релігійною метою відіграє важливу роль у суспільному житті людини. Воно виконує багато функцій для людини: пізнавальну, рекреаційну, туристичну, спортивно-оздоровчу, соціальну.

В Україні проблеми паломництва і релігійного туризму активно досліджують такі вчені як Н. Вояківська, Б. Савчук, О. Любіцева, С. Романчук, О. Жаровская, Т. Божук, А. Ковальчук.

Характер поїздок, їх інтенсивність, залежать також від особливостей економічного і політичного становища, рівня матеріального добробуту громадян, їх соціального та професійного становища, географічного розташування місць паломництва і клімату в місцях поїздок. Дослідження цих аспектів є важливим для розвитку релігійно-паломницького туризму в Україні.

На сьогоднішній день паломники широко користуються послугами релігійних організацій (релігійні товариства, релігійні управління і центри, монастирі, релігійні братства, місіонерські товариства (місії), духовні навчальні заклади) або туристичних підприємств. Здебільшого, паломництво здійснюється в теплу пору року і в релігійні свята. Кожен паломницький центр або місце має в церковному календарі дату для проведення паломництв, храмових свят. Таких дат в календарі може бути дві і більше на рік.

Щорічно у вересні традиційний спокій і розміреність в Умані змінюються на шум, гам і веселощі – у місто приїжджають паломники-хасиди (євреї, які сповідують одну з течій іудаїзму – хасидизм, а саме брацлавські хасиди). Ряд міст України пов'язані з історією хасидизму. Хасидизм, як релігійна течія в іудаїзмі, виник в Україні в першій половині XVIII ст. серед єврейського населення Волині, Поділля і Галичини.

В даний час активно формується туристська інфраструктура в основних місцях паломництва хасидів в Черкаській, Житомирській, Київській, Вінницькій областях. Святі для єврейського народу місця збереглися в Києві та Бердичеві, в Білій Церкві та Умані, у Хмельницькій і Житомирській областях. Тут знаходяться могили цадиків («праведників», «провидців»), шанованих євреями-хасидами

Хасидизм (перекладається як «праведність») – це своєрідне відгалуження іудаїзму, яке зародилося в Польщі в 17 столітті і дуже швидко охопило значну територію, що включає майже всю Україну. Засновником хасидизму вважають рабина Бешта, який жив у містечку Меджибіж на території теперішньої Хмельницької області [1]. Хасидизм відкидав всі ритуали і навіть відвідування синагоги. Вчення не було однаковим, тому хасиди розбилися на численні групи, кожна з яких трохи по-різному трактувала поняття своєї віри. Рабини в хасидизмі залишилися як посередники між богом і смертними. Такі люди називалися цадиками. Одним з них і став Нахман з Брацлава, засновник брацлавського хасидизму. Євреї швидко перейнялися розумінням до проповідей молодого цадика і невдовзі обрали його своїм ребе – вчителем, хоча цадику Нахману до того моменту не виповнилося й 20-ти років. Саме на основі його проповідей і була сформована група брацлавських хасидів. Остання проповідь цадика Нахмана була приурочена до Нового року за іудейським календарем, в якій він заповів послідовникам приїжджати на його могилу в Умань. Через місяць цадика Нахмана не стало.

Могила цадика Рабі Нахмана (Брацлавського) в Умані приваблює в місто десятки тисяч прихильників хасидизму [2]. Хасиди приїзять до Умані цілими громадами, разом з дітьми. Вони вважають своїм обов'язком побувати хоча б раз у своєму житті на могилі цадика Нахмана. Вони також вважають, що якщо зустріти Новий рік Рош Ха-Шана біля його могили, то наступний рік буде дуже щасливим для них. Ті євреї, які не мають коштів на поїздку в Україну, звертаються за допомогою до спеціальних структур Ізраїлю, які займаються благодійністю. Вони оплачують проїзд громаді, надають їм харчовий пайок і кошти на оренду житла в Умані.

Перші паломники починають приїжджати в Умань ще за тиждень до Рош Га-Шана, який проходить 2 дні поспіль в єврейському місяці тишрей (вересень або жовтень). В основному це хасиди з достатком, які можуть собі дозволити перебувати в Умані більше одного тижня. Масове паломництво починається приблизно за 4 дні до свята Нового року. Відомо, що на святкування в цьому році до Умані приїхала рекордна кількість іноземних гостей – 29 тисяч 490 чоловік, торік паломників було трохи більше двадцяти тисяч.

Проблемою хасидів є незручність маршруту. Вони прилітають в Україну в аеропорти Києва та Одеси, а потім рухаються автобусами до Умані. Через це вони витрачають більше часу і грошей на подорож. Місцеві жителі, які бажають заробити гроші на паломниках, пропонують хасидам послуги з перевезення багажу до вулиці Пушкіна, де відбувається загальний збір, або ж відразу до квартир або будинків, зданих хасидам в оренду на час свята. Ціни в місті, ясна річ, виростають у ці дні в кілька разів.

Тому другою проблемою для паломників є проживання в Умані. Засобами єврейських організацій в місті був побудований готель Шаарей Ціон, але він не може вмістити всіх бажаючих. Пізніше був побудований новий великий будинок, який переобладнали під квартири місцевих жителів. Паломники змушені самотійно або через місцевих посередників шукати собі тимчасове

житло, яке часто виявляється незручним і надмірно дорогим. На сьогодні існує проект будівництва в Умані великого паломницького центру, який буде включати в себе готель, синагогу і різні допоміжні структури.

Як зазначають в деяких етнографічних дослідженнях паломництва хасидів в Умань, головною проблемою для них там є несприйняття їхніх ідентичностей часткою агресивно налаштованих місцевих мешканців. При ситуації послаблення соціальних норм (у випадку темряви чи сп'яніння) паломники ризикують стати жертвами ксенофобських випадів. З іншого боку, деякі паломники також виявляють провокативну поведінку (стрільба із травматичної зброї, образливі жести в адресу місцевих жителів тощо).

Окремого розгляду заслуговує так звана проблема стихійного засмічення Умані паломниками. Відбувається воно не зовсім через лінь хасидів, які нібито розбещуються від ліберальних українських законів, а насамперед тому, що після Рош Га-Шана ідуть 10 Днів каяття – час, коли паломники дотримуються суворих обмежень та посту. Природно, що в цей час їм не можна працювати, але не тільки їм одним. Всім, хто перебуває в кварталі, також забороняється виконувати роботу.

Культурні проблеми паломництва, фактично, існують паралельно з економічними, а часто загострюються чи навіть викаються останніми. Однією з найбільших економічних проблем є тінізація прибутків від паломників, через що вони розділяються між приватними особами, майже не надходячи в міський бюджет (з останнього більше витрачають на облаштування міста для паломників, ніж отримують, що змушує брати дотації). Все це призводить до того, що недофінансовані комунальні служби просто нездатні справлятися зі зрослим навантаженням і починають давати збій, що виявляється у великій кількості неприбраного сміття, проривах каналізацій тощо.

Крім того, через слабко розвитку регіональну економіку і відсутність солідаризації з боку місцевих мешканців поширені жорсткі режими експлуатації найманої праці у паломницькому кварталі. Місцеві та іноземні капіталісти в умовах провінційного безгрошів'я змушують переважно молодь працювати за близько 10 грн. за годину, вимагаючи при цьому від них під час кульмінаційних днів паломництва тяжкої понаднормової роботи (по 16-18 год. на добу) [3, с. 231]. Широко розповсюдженою є і використання дитячої найманої праці.

Отже, як бачимо, на сучасному етапі в Україні сформований видовий сегмент ринку релігійного туризму, який набуває все більшого розвитку. У зв'язку зі збільшенням кількості пропозицій з організації паломницьких поїздок завдання фахівців туристичного бізнесу полягає в тому, щоб грамотно організувати роботу в цьому секторі вітчизняного туризму на основі проведення маркетингових досліджень та чіткої роботи менеджерів. Для того, щоб надалі релігійний туризм став повноцінним видом туристичної індустрії, необхідний комплекс правових, економічних та організаційних заходів, що сприяють його розвитку. Підсумовуючи результати обговорення, можна

зробити висновок, що Умань має всі підстави стати центром наукових розробок та досліджень, присвяченій цій проблематиці.

Список використаних джерел:

1. Городиський Ю. Територіальні особливості розвитку паломництва у Львівській області / Ю. Я. Городиський // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Геологія. Географія. Екологія. – 2014. – № 41. – С. 128–136.
2. Звиглянич С. Паломництво хасидів в Умань: Навіщо євреї їдуть до України? / С. Звиглянич [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://ua.112.ua/statji/palomnytstvo-khasydiv-v-uman-navishcho-ievrei-idut-v-ukrainu-257531.html>
3. Конищева Н. Проблемы развития религиозно-паломнического туризма в Украине / Н. И. Конищева // Вісник ДІТБ. Серія: Економіка, організація і управління підприємствами в туристичній сфері. – 2006. – № 10. – С. 229–235.

Synytsya A.S.

Doctoral Student,

Ivan Franko National University of Lviv

ELIMINATION OF THE CONCEPT OF TRUTH FROM THE EPISTEMOLOGY IN THE CONTEMPORARY ANALYTIC PHILOSOPHY

The question «What is truth?» is one of the eternal philosophical questions. According to the traditional correspondence theory of truth offered by Aristotle, the truth was regarded as «adaequatio rei et intellectus». This theory has been criticized due to the following points: acceptance of the possible existence of ideal objects in mind, use of referential terms fuzzy from linguistic point of view, neglect of temporal parameters and context, elimination of the subjective factor within the scientific theory and so on. In attempts to overcome these weak points, philosophers developed a pragmatic approach to language, including today a number of related analytical theories of truth, such in particular as intersubjective (W. V. O. Quine, S. A. Kripke), procedural (M. Dummett), situational (G. H. von Wright), coherence (N. Rescher), deflationary (H. Field, P. Horwich). The emergence of deflationary conceptions of truth was a kind of reaction to the methodological pluralism of views on the nature of truth, formed in the scientific methodology in the second half of the 20th century.

The deflationary theory of truth is a general name for a number of philosophical conceptions formulated in analytic philosophy in the late 20th – early 21st century. These conceptions intend to prove that the concept of truth is, in fact, redundant, that it can not be taken into account in the constructing of effective scientific theory. Deflationary ideas can be found in the works by G. Frege, F. P. Ramsey, A. Ayer and A. Tarski. For example, according to Frege, the sentences «I smell the scent of violets» and «It is true that I smell the scent of violets» have the same content. Therefore, the word «true» is redundant, it is enough to say «I smell the scent of violets». Ramsey gives